

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ЧАСТ 1. ОПИСАНИЕ НА КУРСА

НАИМЕНОВАНИЕ/ ТЕМА	<i>Икономическа политика</i>
НАЧИН НА ПРОВЕЖДАНЕ (дистанционно, присъствено, хибридно)	Курсът може да се провежда под всякакви форми, тъй като съдържанието е гъвкаво и позволява присъствена, дистанционна и хибридна форма на взаимодействие.
ОКС (магистър, бакалавър)	Бакалавър и магистър
ПРЕДВАРИТЕЛНИ ИЗИСКВАНИЯ (изучавани преди това дисциплини, ако е приложимо)	Курсът е интердисциплинарен. Курсът предоставя фундаментални знания на курсистите и няма конкретни предварителни условия. Препоръчват се основни математически познания.
РЕЗЮМЕ / АНОТАЦИЯ НА СЪДЪРЖАНИЕТО	<p>Икономическата политика е част от публичната икономика, която разглежда ролята на правителството в икономиката и важни въпроси като: Какви са икономическите функции на правителството и какви трябва да бъдат те? Как правителството трябва да финансира услугите, които предоставя? Какви видове правителствени програми трябва да се противопоставят на проблемите на бедността, безработицата и замърсяването на околната среда? Какви проблеми създава участието на правителството?</p> <p>Основните въпроси, които ще се обсъждат в курса, са следните:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Какво означава устойчивост на теория и на практика, какви са разходите при неспазване на принципа на устойчивост и как да се оценява устойчивостта? • Какви са дългосрочните ефекти от бюджетните дефицити и правителствените дългове върху производството и неговата структура? Каква е цената под формата на загубено потребление в бъдеще? Кое поколение печели и кое губи? • Влияе ли бюджетният дефицит по един и същи начин върху икономическата активност в краткосрочен план, независимо дали е резултат от намаляване на данъците или от увеличаване на разходите? Доколко важни са очакванията?

	<ul style="list-style-type: none"> • Каква свобода на действие остава за правителствата в периода след Голямата рецесия и спасяването на финансовия сектор? С какво се обясняват устойчивите различия в еврозоната и процесът на сближаване извън нея? • Дали международната координация в областта на икономическата политика е предимство или отклонение от задълженията на всяко правителство и национална банка?
ЦЕЛИ НА КУРСА	<p>Целите на занятията са следните:</p> <ul style="list-style-type: none"> • да представи принципите на икономическата политика и методологията на икономическата политика; • да запознае курсистите с взаимозависимостта на икономическите политики и с реални проблеми като неравенството в доходите, изменението на климата и миграцията; • да представи различните възгледи за фискалната политика по отношение на нейните цели, функции и ефекти; • да опише конвенционалните и неконвенционалните парични политики и инструменти, както и ролята на централната банка; • да запознае курсистите с взаимодействието между паричната и фискалната политика и доминирането на фискалната или паричната политика; • да запознае курсистите с връзката между финансите и икономическите резултати по отношение на финансовата стабилност; • да разшири познанията на курсистите по отношение на аспектите и инструментите на макропруденциалната политика; • да обясни значението на капиталовата мобилност и избора и надеждността на режима на валутния курс; • да предостави на курсистите знания за политиката на валутните курсове и за инструментариума, който могат да използват централните банкери; • да развие уменията на курсистите да оценяват ефективността на фискалната и паричната политика при различни допускания и времеви перспективи; • да представи инструментите на външнотърговската политика и особеностите на търговската политика на ЕС; • да представи функционалното и личното разпределение на доходите, както и активните и пасивните политики на пазара на труда; • да представи структурните политики и политиките за растеж, като отчита техните краткосрочни, средносрочни и дългосрочни ефекти; • да предостави на курсистите знания за рамката на управление на ЕС, съответните компетенции на държавите-членки на ЕС и органите на ЕС, както и за принципите и целите на общите политики на ЕС.
РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО	<p>При преминаването на курса курсистите трябва да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • да познават основните въпроси в областта на икономическата политика;

	<ul style="list-style-type: none"> • да разширят познанията си за различни аспекти на икономическата политика в контекста на ЕС; • да развият умения за анализиране и прогнозиране на краткосрочните и дългосрочните ефекти от икономическата политика; • да могат да формират съответни очаквания за прилагането на мерки на икономическата политика и да разработват икономически политики; • да се ангажират с въпросите на социалната и икономическата устойчивост и да провеждат икономически политики.
МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ И ОЦЕНКА	<p>В практическата част на курса се представят реални наблюдения, текуща изследователска работа или новинарски статии, които подкрепят ключовите концепции на икономическата политика и помагат на курсистите да осмислят критично как икономиката и икономическата политика са част от тяхното ежедневие. Тук помагат и интерактивните и груповите дискусии, както и индивидуалните и груповите проекти. Четенето и тълкуването на графики е ключова част от разбирането на икономическите понятия. Разбирането на графичния анализ е ключова част от изучаването на икономиката, а ние описваме накратко и обръщаме внимание на важните моменти, които графиките илюстрират. Педагогическото използване на цветове и подробни надписи улеснява курсистите при усвояването и разглеждането на материала. Курсистите също така могат да упражняват наученото, да проверяват разбирането си и да определят областите, в които се нуждаят от допълнителна работа. Курсистите могат да учат самостоятелно или да изпълняват задачи, създадени от преподавателя. Студентските версии на презентациите на PowerPoint ще бъдат достъпни като .pdf файлове, които позволяват на курсистите да разпечатат слайдовете и да си водят записки. Презентациите включват всички фигури, снимки, таблици, ключови термини и обсъждани въпроси. Въз основа на представянето на курсиста следва да се изготви личен план за обучение, който се състои от поредица от допълнителни практически упражнения с подробна обратна връзка и насоки за решения, които са свързани с други учебни ресурси. Софийският университет следва стандартите на Асоциацията на висшите училища по бизнес (AACSB), която е организация с нестопанска цел, обединяваща образователни институции, корпорации и други организации, посветени на насърчаването и подобряването на висшето образование в областта на бизнеса. Стандартите на AACSB за осигуряване на обучение изискват учебната програма да включва учебен опит в области като следните:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Комуникация • Етична аргументация • Аналитични умения • Използване на информационни технологии • Многообразие и културно разнообразие • Рефлексивно мислене <p>Гореспоменатите стандарти се следват в курса по икономическа политика.</p>

ЛИТЕРАТУРА	<p>Benassy-Quere, A., B. Coeure, P. Jacquet, J. Pisani-Ferry (2019), <i>Economic Policy: Theory and Practice</i>, Oxford University Press, 2 Edition</p> <p>Skidelsky, R. (2019), <i>Money and Government: The Past and Future of Economics</i>, Yale University Press</p> <p>Langdana, F. (2016), <i>Macroeconomic Policy: B: Demystifying Monetary and Fiscal Policy</i>, Springer Texts in Business and Economics, 3 Edition</p> <p>Krugman, P., M. Obstfeld, M. Melitz (2017), <i>International Economics: Theory and Policy</i>, Pearson Education, 11 Edition</p> <p>Barwell, R. (2016), <i>Macroeconomic Policy after the Crash, Issues in Monetary and Fiscal Policy</i>, Palgrave Macmillan</p>
-------------------	--

ЧАСТ 2. СЦЕНАРИИ

ТЕМА 1

ЗАГЛАВИЕ	<i>Концепции за икономическа политика</i>
УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ - ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ	<p>Тази тема представя концепцията и методологията на икономическата политика. Фокусираме се върху целите на икономическата политика (като подобряване на жизнения стандарт на населението, насърчаване на устойчивия растеж, постигане на пълна заетост, поддържане на ценова стабилност, постигане на справедливо разпределение на доходите и намаляване на бедността), отчитайки противоречивия характер на някои от тях. Обсъждаме също така инструментите на икономическата политика, която представлява комбинация от инструментите на фискалната политика (като равнищата на публичните разходи и данъците) и паричната политика - определянето на лихвените проценти, количествените улеснения и публичното поемане на ангажименти за провеждането на парична политика, които се състоят в съобщаване на информация за бъдещата парична политика с цел насочване на пазарните очаквания. Смятаме, че институциите пряко влияят върху ефективността на инструментите на политиката - те се състоят от формални изисквания (правила, закони и конституции), неформални изисквания (норми на поведение, конвенции и самоналожени кодекси на поведение) и характеристиките на тяхното прилагане. Запознаваме курсистите с двата подхода на изследване в областта на икономическата политика: позитивен подход - човек възприема гледната точка на външен наблюдател и се стреми да определи каналите, по които публичните решения влияят върху поведението и резултатите на частния сектор - и нормативен подход, когато се изследва кой набор от решения може най-добре да обслужва ясно формулирани цели на публичната политика, като например намаляване на заетостта, подобряване на жизнения стандарт или опазване на околната среда. Обсъждаме трите функции на икономическата политика: разпределителни политики (които обхващат публичните интервенции, целящи да повлияят на количеството или качеството на наличните производствени фактори (капитал, неквалифициран и квалифициран труд, технологии, земя) и на тяхното секторно или регионално разпределение); стабилизационни политики, според които управлението на държавния бюджет може да стабилизира икономиката, а паричната политика чрез въздействие върху</p>

	<p>лихвените проценти също променя динамичните решения на домакинствата и фирмите; преразпределителни политики, които имат за цел да коригират първичното разпределение на доходите. Основните въпроси са какво правят политиците, защо политиците могат да се отклонят от публичния интерес и кой трябва да взема решенията - политиците или технократите. Представяме критерии, които да ориентират решенията за възлагане на конкретни отговорности на технократски органи. Разглеждат се основните измерения на икономическата политика.</p>	
КЛЮЧОВИ ДУМИ	<p>Публична намеса, икономическа политика, фискална политика, парична политика, позитивен подход, нормативен подход, политики на разпределение, политики на стабилизация, политики на преразпределение, общ интерес, политици, органи на държавното управление, технократи.</p>	
ПРЕДЛОЖЕНИ ИНСТРУМЕНТИ	<p>Презентация Power-point Четене и тълкуване на таблици Лични наблюдения в реалния свят Интерактивни и групови дискусии Личен план за обучение</p>	
СЪВЕТИ / МЕТОДИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ (ако е приложимо)	<p>Практически дейности и решаване на казуси. Фокусът е върху тълкуването на факти от икономическата политика и проблеми от реалния свят.</p>	
ПРОТИЧАНЕ НА ЗАНЯТИЕТО	СТЪПКА 1	<p>Лекторът посочва, че икономическата политика изследва ролята на правителството в икономиката и важни въпроси като: Какви са икономическите функции на правителството и какви трябва да бъдат те? Как правителството трябва да финансира услугите, които предоставя? Какви видове правителствени програми трябва да се противопоставят на проблемите на бедността, безработицата и замърсяването на околната среда? Какви проблеми създава намесата на правителството?</p>
	СТЪПКА 2	<p>Представя се връзката между целите и инструментите на икономическата политика. Лекторът се спира на разликите между фискалната и паричната политика по отношение на техните цели и инструменти. Дават се примери от реалния живот. Разглеждат се позитивният и нормативният подход при анализа на икономическата политика.</p>
	СТЪПКА 3	<p>Представя се трите функции на икономическата политика (политики на разпределение, стабилизиране и преразпределение), като се разглеждат преките и косвените ефекти от три публични политики: намаляване на данъка върху доходите, увеличаване на държавните разходи и увеличаване на социалните трансфери. Набляга се на специфични термини (като ефект на изтласкване,</p>

		капан на безработицата и неравенство на доходите). Вж. Работна карта 1.
	СТЪПКА 4	Обсъждат се ключовите аспекти и основните измерения на икономическата политика. Фокусът е върху това какво правят политиците и защо политиците могат да се отклонят от публичния интерес.
	СТЪПКА 5	Обсъжда се ролята на институциите в рамката на икономическата политика. Представени са критериите за вземане на решения в областта на икономическата политика и показателите за ефективно прилагане на икономическата политика. Разглежда се конкретен случай. Вж. Работна карта 2.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ 1 (РАБОТНА КАРТА, СНИМКА, ЗАПИС, ТЕСТ, ПРЕЗЕНТАЦИЯ, ЗАДАЧИ)

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ 2 (РАБОТНА КАРТА, СНИМКА, ЗАПИС, ТЕСТ, ПРЕЗЕНТАЦИЯ, ЗАДАЧИ)

ТЕМА 2

ЗАГЛАВИЕ	<i>Взаимозависимост, преливащи ефекти и координация в икономическата политика</i>
УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ - ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ	Представяме трите тенденции, които оказват силно влияние върху икономическата политика в днешно време: нарастването на международната взаимозависимост по отношение на икономическата глобализация, възлагането на политически отговорности на наднационални органи и нарастващото делегиране на правомощия на органите за местно самоуправление. Поставяме два важни въпроса: как трябва да се държат отделните политици в контекста на значителна хоризонтална взаимозависимост между държавите и как трябва да се структурира вертикалната взаимозависимост между различните нива на публичните органи, за да се оптимизират резултатите от политиката. Обсъждаме основните причини да се наблюдава хоризонтална и вертикална взаимозависимост при изготвянето на икономическата политика, като например нарастващата търговска и финансова отвореност, граничните ефекти, вътрешните пристрастия и взаимосвързаността. Даваме примери за глобални публични блага и обсъждаме мотивите за международна координация на политиките, които произтичат от трансграничните странични ефекти. Обсъждат се обхватът, правилата и средствата на основните международни организации (като Международния валутен фонд, Световната банка и Световната търговска организация). Разглеждат се също така тяхната институционална и финансова сила и правни средства. Коментираме аспектите на глобалното управление по отношение на неравенството в доходите, изменението на климата и миграцията.

КЛЮЧОВИ ДУМИ	Икономическа глобализация, икономическа отвореност, хоризонтална и вертикална взаимозависимост, гранични ефекти, вътрешни пристрастия, взаимосвързаност, глобално обществено благо, международни странични ефекти, Международен валутен фонд, Световна банка, Световна търговска организация, глобално управление	
ПРЕДЛОЖЕНИ ИНСТРУМЕНТИ	Презентация Power-point Разчитане и тълкуване на икономически данни Лични наблюдения в реалния свят Интерактивни и групови дискусии Личен план за обучение	
СЪВЕТИ / МЕТОДИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ (ако е приложимо)	Практически дейности и решаване на казуси. Фокусът е върху тълкуването на взаимозависимостта на икономическата политика и реални проблеми като неравенството в доходите, изменението на климата и миграцията.	
ПРОТИЧАНЕ НА ЗАНЯТИЕТО	СТЪПКА 1	Обсъждаме аспектите на икономическата глобализация и как тя се отразява на формирането на икономическата политика. Разграничават се хоризонталната и вертикалната взаимозависимост на икономическата политика, като се следват основните задачи при създаването на политики. Разглежда се институционалната структура и стимулите.
	СТЪПКА 2	Представени са показатели за търговска и финансова отвореност. Сравнява се развитието на търговската и финансовата отвореност на развитите, нововъзникващите и развиващите се страни. Обсъжда се въздействието на световната финансова криза от 2008 г. върху икономическата политика. Курсистите се запознават с граничните ефекти, преливащите ефекти, вътрешните отклонения и взаимосвързаността. Вижте Работна карта 1.
	СТЪПКА 3	Обсъжда се възможността за изключване, конкуренцията и обхвата на публичните блага. Опазването на климата и устойчивото управление на природните ресурси са глобални обществени блага. Коментираме трудностите в областта на международното сътрудничество при осигуряването на глобални публични блага: как да бъдат конституирани, кои са подходящите инструменти или правила за създаване на международни публични блага и кой трябва да допринесе за тяхното финансиране.
	СТЪПКА 4	Обсъждат се устройството и правомощията на най-важните световни институции. Коментира се историческият контекст, структурата и основните функции на Международния валутен фонд, Световната банка и Световната търговска организация. Обсъждат се предимствата и недостатъците на тяхното функциониране.

	СТЪПКА 5	<p>Разглеждат се негативите на международната координация. Представени са емпирични изследвания, които оценяват ползите от координацията на икономическата политика. Наблюдават се исторически епизоди на системна координация на макроикономическата политика и икономическите и социалните последици (като срещата на върха в Бон през 1978 г. за координирано възстановяване на икономиката, споразумението от Плаза през 1985 г. за контролирано обезценяване на щатския долар, споразуменията от Лувъра от януари 1987 г. за стабилизиране на валутните курсове и координацията на G-20 след световните финансови кризи през 2008 г.). Вж. Работна карта 2.</p>
--	-----------------	--

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ 1 (РАБОТНА КАРТА, СНИМКА, ЗАПИС, ТЕСТ, ПРЕЗЕНТАЦИЯ, ЗАДАЧИ)

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ 2 (РАБОТНА КАРТА, СНИМКА, ЗАПИС, ТЕСТ, ПРЕЗЕНТАЦИЯ, ЗАДАЧИ)

ТЕМА 3

ЗАГЛАВИЕ	<i>Фискална политика</i>
<p>УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ - ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ</p>	<p>Определяме фискалната или бюджетната политика от историческа гледна точка. Посочваме, че първо е възникнала разпределителната функция на правителството, след това функцията за преразпределение и накрая консенсусът за стабилизационната политика. Така се развиват дискреционната фискална политика и автоматичните стабилизатори. Тук значение има и екофискалната политика - правителствата налагат енергийни данъци, екологични данъци и зелени данъци. Определят се и се класифицират бюджетният процес, бюджетните приходи и бюджетните разходи. Така се обсъждат ключови въпроси: Какво представлява данъчното облагане? Какви са типологиите на данъчните системи? Какви са основните компромиси между преразпределението и разпределението по отношение на данъците? Коментират се фискалното салдо (включително първичното и структурното бюджетно салдо) и държавният дълг и тяхното значение. Изведени са някои поуки от историята по отношение на възхода на правителството като икономически играч, въздействието на фискалните стимули върху икономиката, държавния дълг, платежоспособността и дълговите кризи. Представена е устойчивостта на държавния дълг по отношение на понятията и показателите за нейното оценяване. Разглеждаме устойчивостта и динамичното бюджетно ограничение на правителството, както и устойчивостта на дълга и фискалното пространство. Тук се дефинират и обсъждат неизпълненията на</p>

	задълженията, реструктурирането и разсрочването на дълга. Устойчивостта на държавния дълг и ефективността на фискалната политика са свързани чрез някои емпирични изследвания. Разглежда се ролята на традиционните и алтернативните фискални правила, фискалните институции и фискалната дисциплина. Курсистите трябва да разбират, че е необходимо да се гарантира деликатен компромис между простота и приложимост, както и между яснота и гъвкавост по отношение на фискалната политика.	
КЛЮЧОВИ ДУМИ	Фискална политика, бюджетни приходи, бюджетни разходи, бюджетно салдо, първично бюджетно салдо, структурно бюджетно салдо, фискални стимули, държавен дълг, платежоспособност, дългови кризи, ефективност на фискалната политика, фискални правила, фискални институции, фискална дисциплина.	
ПРЕДЛОЖЕНИ ИНСТРУМЕНТИ	Презентация Power-point Критично мислене и анализ Лични наблюдения в реалния свят Интерактивни и групови дискусии Личен план за обучение	
СЪВЕТИ / МЕТОДИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ (ако е приложимо)	Практически дейности и решаване на казуси. Фокусът е върху различните възгледи за фискалната политика по отношение на нейните цели, функции и ефекти.	
ПРОТИЧАНЕ НА ЗАНЯТИЕТО	СТЪПКА 1	Фокусираме се върху различните роли на правителството през различни периоди и някои исторически епизоди (Голямата депресия, Втората световна война, опита на Европейския съюз). Подчертаваме идеята, че управлението на държавния бюджет може да стабилизира икономиката и обсъждаме различни гледни точки за стабилизиращата функция на фискалната политика.
	СТЪПКА 2	Представена е методологията на фискалната политика. Обяснени са някои термини - централно управление, бюджет, бюджетни приходи и данъци, държавни разходи (капиталови, социални и еднократни), бюджетен баланс, фискален дефицит и излишък, първичен и структурен баланс. Обсъждат се основни въпроси, свързани с данъчното облагане. Дава се определение за публичен (държавен или също суверенен) дълг и се обсъжда динамиката на публичния дълг. Вж. Работна карта 1.
	СТЪПКА 3	Обсъждаме тенденциите във фискалното управление вследствие на увеличаването на публичните разходи и причините за този процес; измеренията на фискалната политика на практика въз основа на американския, германския и японския опит; реструктурирането и разсрочването на държавния дълг след сагата с гръцкия дълг през 2010 г.

	СТЪПКА 4	Отбелязваме, че не съществува универсален критерий за оценка на устойчивостта на публичния дълг. Ключът към определянето на устойчивостта е да се даде възможност на правителството да изпълни динамичното си бюджетно ограничение. Считаме също така, че устойчивостта на публичните финанси може да бъде оценена чрез данъчния разрыв. Така се развиват средносрочни и дългосрочни показатели за фискална устойчивост. Фискалното пространство и устойчивостта са свързани с ефективността на фискалната политика.
	СТЪПКА 5	Представени са фискалните правила и институции. Проследяваме еволюцията на фискалната рамка и дебата за фискалните правомощия и правила. Обсъждат се някои критерии за избор на фискални правила и техните традиционни и алтернативни характеристики. Коментираме ролята на фискалните институции, техните предимства и недостатъци, както и някои емпирични данни за ефективността на фискалните институции. Вж. Работна карта 2.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ 1 (РАБОТНА КАРТА, СНИМКА, ЗАПИС, ТЕСТ, ПРЕЗЕНТАЦИЯ, ЗАДАЧИ)

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ 2 (РАБОТНА КАРТА, СНИМКА, ЗАПИС, ТЕСТ, ПРЕЗЕНТАЦИЯ, ЗАДАЧИ)

ТЕМА 4

ЗАГЛАВИЕ	<i>Парична политика</i>
УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ - ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ	<p>Определяме паричната политика, нейните цели (ценова стабилност, стабилност на производството, стабилност на валутния курс и финансова стабилност) и инструменти и ги разграничаваме от фискалната политика и макропруденциалната политика. Обсъждат се икономически и институционални аргументи за провеждането на парична политика. Паричната политика се състои основно в определяне на цената и количеството на ликвидността на централната банка. Даваме определение за междубанков пазар, паричен пазар, процес на създаване на пари, парични агрегати и парични мултипликатори. Разглеждат се конвенционалните и неконвенционалните парични политики и инструменти, както и особеностите на паричната политика при нормални условия и при нулев лихвен процент. Конвенционалните инструменти на паричната политика са операциите по рефинансиране, операциите на открития пазар и задължителните минимални резерви, а неконвенционалните инструменти на паричната политика са покупките на пазарно обезпечени заеми, количествените улеснения, насоките за провеждане на парична политика. Коментирани</p>

	<p>са структурата, функционирането и надеждността на централните банки. Представена е кратка история на централното банкиране, чрез която се отчита, че балансът между ценовата и финансовата стабилност винаги е бил основен проблем. Специален акцент е поставен върху правилата на паричната политика и тяхното влияние върху стратегията на паричната политика. Разграничават се три вида правила на паричната политика - правило на Тейлър, таргетиране на инфлацията и парично таргетиране.</p>	
КЛЮЧОВИ ДУМИ	<p>Парична политика, централна банка, междубанков пазар, паричен пазар, създаване на пари, парични агрегати, паричен мултипликатор, операции по рефинансиране, операции на открития пазар, задължителни минимални резерви, покупки на пазарно обезпечени заеми, количествени улеснения, насоки за провеждане на паричната политика, парични правила, стратегия на паричната политика, правило на Тейлър, инфлационно таргетиране, парично таргетиране.</p>	
ПРЕДЛОЖЕНИ ИНСТРУМЕНТИ	<p>Презентация Power-point Трансформиране на икономически данни Лични наблюдения в реалния свят Интерактивни и групови дискусии Личен план за обучение</p>	
СЪВЕТИ / МЕТОДИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ (ако е приложимо)	<p>Практически дейности и решаване на казуси. Фокусът е върху конвенционалните и неконвенционалните парични политики и инструменти, както и върху ролята на централната банка.</p>	
ПРОТИЧАНЕ НА ЗАНЯТИЕТО	СТЪПКА 1	<p>Разглеждане паричната политика като политика от страна на търсенето, която обикновено се делегира на централна банка с ясен мандат (обикновено ценова стабилност) и нейното въздействие върху съвкупното търсене е само косвено. Отразяваме влиянието на финансовата криза от 2008 г. върху рамката на паричната политика и разграничаваме конвенционалните и неконвенционалните парични политики и инструменти.</p>
	СТЪПКА 2	<p>Дефинират се и се обсъждат основните икономически термини и понятия - междубанков пазар, паричен пазар, създаване на пари, парични агрегати, паричен мултипликатор, операции по рефинансиране, операции на открития пазар, задължителни минимални резерви, покупки на пазарно обезпечени заеми, количествени улеснения, насоки за провеждането на парична политика. Коментирани са особеностите на паричната политика в нормални условия и при нулев лихвен процент. Вж. Работна карта 1.</p>
	СТЪПКА 3	<p>Разглеждаме конвенционални и неконвенционални парични политики. Преподавателят запознава</p>

		курсистите, че различните стратегии на централната банка могат да се комбинират: централната банка може да улесни достъпа на търговските банки до ликвидността на централната банка; централната банка може да се намеси целенасочено в определен пазарен сегмент; централната банка може да изглади кривата на доходността. Конвенционалната парична политика се определя като стратегия на паричната политика в нормални времена.
	СТЪПКА 4	Разглеждат се мандатът, структурата, функциите и независимостта на централната банка. Целите, които централните банки трябва да преследват, са посочени в техния мандат и са насочени към ценова стабилност, стабилност на производството, стабилност на валутния курс и финансова стабилност. Световната финансова криза от 2008 г. съживи идеята, че финансовата стабилност е основна цел на централната банка наред с тази на ценовата стабилност. Вж. Работна карта 2.
	СТЪПКА 5	Поставяме специален акцент върху правилата на паричната политика, които могат да бъдат три вида - правило на Тейлър, таргетиране на инфлацията и парично таргетиране. Разгледано е и влиянието им върху стратегията на паричната политика, която централната банка следва.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ 1 (РАБОТНА КАРТА, СНИМКА, ЗАПИС, ТЕСТ, ПРЕЗЕНТАЦИЯ, ЗАДАЧИ)

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ 2 (РАБОТНА КАРТА, СНИМКА, ЗАПИС, ТЕСТ, ПРЕЗЕНТАЦИЯ, ЗАДАЧИ)

ТЕМА 5

ЗАГЛАВИЕ	<i>Взаимодействие на макроикономическите политики</i>
УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ - ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ	Голямата рецесия от 2008 г. показва, че не може да се пренебрегва взаимодействието между паричната и фискалната политика. Разработваме основния инструментариум за анализ на ефектите от фискалната политика и нейния трансмисионен механизъм, като отчитаме ефектите от страна на търсенето и кейнсианския мултипликатор, еквивалентността на Рикардо, ефекта на изтласкване и ефектите от страна на предлагането. Обсъждат се някои фискални противоречия и техните емпирични измерения. Разграничени са четири трансмисионни канала на паричната политика: лихвен канал, канал на цените на активите,

	<p>кредитен канал и канал на валутния курс. И четирите трансмисионни канала на паричната политика действат паралелно и допринасят за общото равновесие, но разграничаването им помага на курсистите да разберат как функционира паричната политика и какво определя мащаба на нейното въздействие. Взаимодействието между паричната и фискалната политика, концепцията за взаимодействието между макроикономическите политики, се разглежда чрез сеньоража, фискалната доминация, координацията на паричната и фискалната политика и разпределителните ефекти на паричната политика. Курсистите трябва да знаят, че доходът, който централните банки получават от емитирането на пари, т.нар. сеньораж, и въздействието на неустойчивите публични финанси върху паричната политика могат да доведат до фискална доминация. Така възникват следните въпроси: Какви са предизвикателствата пред паричната доминация? Как централната банка да сложи край на извънредни политики? Кое е по-добре - паричната или фискалната доминация?</p>	
КЛЮЧОВИ ДУМИ	<p>Взаимодействие на макроикономическите политики, трансмисионни канали, кейнсиански мултипликатор, еквивалентност на Рикардо, ефект на изтласкване, канал на лихвените проценти, канал на цените на активите, кредитен канал, канал на валутния курс, сеньораж, фискална доминация, парична доминация.</p>	
ПРЕДЛОЖЕНИ ИНСТРУМЕНТИ	<p>Презентация Power-point Критично мислене и анализ Трансформиране на икономически данни Интерактивни и групови дискусии Личен план за обучение</p>	
СЪВЕТИ / МЕТОДИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ (ако е приложимо)	<p>Практически дейности и решаване на казуси. Фокусът е върху взаимодействието между паричната и фискалната политика и доминацията на фискалната и паричната политика.</p>	
ПРОТИЧАНЕ НА ЗАНЯТИЕТО	СТЪПКА 1	<p>Представени са ефектите на фискалната политика от страна на търсенето и предлагането. Разгледан е кейнсианският мултипликационен механизъм. Представено е аналитичното извеждане на кейнсианския мултипликатор и са обсъдени факторите, които отслабват ефекта от фискалната експанзия върху съвкупното търсене и доходите. Вж. работна карта 1.</p>
	СТЪПКА 2	<p>Коментирани са някои фискални противоречия и аргументи срещу кейнсианския подход: ефектът на изтласкване, ригидността на предлагането, еквивалентността на Рикардо и ефектите от страна на предлагането. Предвид неяснотите и теоретичните противоречия считаме, че ефективността на фискалната политика като инструмент за стабилизиране в крайна сметка е емпиричен въпрос.</p>
	СТЪПКА 3	<p>Фокусираме се върху особеностите на лихвения канал, канала на цените на активите, кредитния канал и канала на валутния курс. Изрично е обяснено влиянието на лихвения процент върху валутния курс. Курсистите трябва</p>

		да са наясно, че относителната важност на различните трансмисионни канали е различна в отделните страни в зависимост от тяхната финансова структура.
	СТЪПКА 4	Курсистите се запознават със сенъоража, начините за измерване на сенъоража, аспекта на фискалната доминация по отношение на монетизирането на дълга, активния и пасивния характер на фискалните политики. Разглеждат се краткосрочните взаимозависимости между фискалната и паричната политика. Курсистите отчитат, че разпределителните последици от паричната политика могат да мотивират определени лобита да оспорват решенията на централната банка. Вижте Работна карта 2.
	СТЪПКА 5	Разглеждаме ключови политически решения, като отговаряме на следните въпроси: Какви са отношенията между централната банка и министерството на финансите? Каква е инфлационната цел? Каква стратегия на паричната политика да се следва? Трябва ли централната банка да се интересува от цените на активите? Какви са предизвикателствата пред доминиращата роля на паричната политика? Парична или фискална доминация?

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ 1 (РАБОТНА КАРТА, СНИМКА, ЗАПИС, ТЕСТ, ПРЕЗЕНТАЦИЯ, ЗАДАЧИ)

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ 2 (РАБОТНА КАРТА, СНИМКА, ЗАПИС, ТЕСТ, ПРЕЗЕНТАЦИЯ, ЗАДАЧИ)

ТЕМА 6

ЗАГЛАВИЕ	<i>Финансова стабилност</i>
УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ - ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ	Разглеждаме ролята на финансовата система за улесняване на разпределението и използването на икономическите ресурси. Дефинира се финансовото посредничество. Определят се някои ключови термини по отношение на финансовите структури, инструментите, инфраструктурата на финансовите пазари и секюритизацията. Разглежда се възникването на финансови кризи и връзката между финансите и икономическите резултати. Курсистите се запознават с икономическата и социалната роля на капиталовите пазари и тяхната ефективност. Основният въпрос тук е защо банките са специални и защо трябва да бъдат регулирани, като се имат предвид информационната асиметрия, неблагоприятният подбор, несъответствието на ликвидността в и извън банките. Разбирането на разпространението и разрастването на кризите се превърна в приоритет на икономическата политика след

	<p>световната финансова криза от 2008 г. Първото направление в изследванията на финансовата стабилност е емпирично и има за цел да оцени взаимосвързаността. Оценката на системния риск се превръща в основно предизвикателство пред финансовата стабилност. Теоретичните подходи към заразяването и разпространението на шока идентифицират няколко проциклични механизма. Големите и редки шокове се превръщат в допълнителен източник на системен риск във финансовата система и икономическите политики трябва да ги отчитат.</p>	
КЛЮЧОВИ ДУМИ	<p>Финансово посредничество, търговски банки, трансформация на финансови активи, акции, ценни книжа, секюритизация, финансови кризи, моментът на Мински, капиталови пазари, информационна асиметрия, неблагоприятен подбор, взаимосвързаност, системен риск, заразяване, разпространение на шока, черни лебеди.</p>	
ПРЕДЛОЖЕНИ ИНСТРУМЕНТИ	<p>Презентация Power-point Критично мислене и анализ Лични наблюдения в реалния свят Интерактивни и групови дискусии Личен план за обучение</p>	
СЪВЕТИ / МЕТОДИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ (ако е приложимо)	<p>Практически дейности и решаване на казуси. Фокусът е върху връзката между финансите и икономическите резултати по отношение на финансовата стабилност.</p>	
ПРОТИЧАНЕ НА ЗАНЯТИЕТО	СТЪПКА 1	<p>Разграничаваме финансово посредничество от отношенията на финансовите пазари. Обясняваме специалната роля на банките, които извършват трансформация на финансови активи. Дават се определения за акции, ценни книжа и секюритизация.</p>
	СТЪПКА 2	<p>Разглежда се значението на финансовите кризи. Определяме общите характеристики на финансовите кризи - ливъридж и балони. Обясняват се особеностите преди и след кризата, както и връзката банка-суверенитет. Отбелязваме насоките в емпиричната литература за връзката между финансите и икономиката. Вж. Работна карта 1.</p>
	СТЪПКА 3	<p>Запознаваме курсистите с факта, че капиталовите пазари са мястото, където се записват и търгуват финансови активи (акции, облигации, заеми, чуждестранна валута и др.). Разглеждаме социалната роля на капиталовите пазари за съчетаване на търсенето и предлагането на капитал и факторите, които влияят върху тяхната ефективност.</p>
	СТЪПКА 4	<p>Курсистите се запознават с особеностите на банките и защо те трябва да бъдат регулирани, като се има предвид информационната асиметрия, неправилното разпределение на стимулите, неблагоприятния подбор, несъответствието на ликвидността в банките и извън тях. Вижте Работна карта 1.</p>

	СТЪПКА 5	Разпространението и разрастването на финансовата криза се разглежда на базата на взаимовръзките, системния риск, заразата и черните лебеди.
--	-----------------	---

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ 1 (РАБОТНА КАРТА, СНИМКА, ЗАПИС, ТЕСТ, ПРЕЗЕНТАЦИЯ, ЗАДАЧИ)

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ 2 (РАБОТНА КАРТА, СНИМКА, ЗАПИС, ТЕСТ, ПРЕЗЕНТАЦИЯ, ЗАДАЧИ)

ТЕМА 7

ЗАГЛАВИЕ	<i>Макропруденциална политика</i>
УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ - ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ	Обясняваме, че политиките за финансова стабилност биват два вида: микропруденциални (гарантират стабилността и сигурността на отделни институции и пазари) и макропруденциални (осигуряват стабилността и ефективността на финансовата система като цяло). Фокусът ни е върху макропруденциалните политики, които разчитат на разнообразен набор от лостове, вариращи от парична политика и кредитни стандарти до данъчна политика, които изискват координация между редица публични органи. Определяме двата стълба на банковото регулиране, които са регулиране на капитала и ликвидността. Те се допълват от мерки, насочени към преодоляване на моралния риск чрез правителствени спасителни мерки. Капиталовите изисквания позволяват надзор, основан на риска, и бяха засилени както количествено, така и качествено след световната финансова криза от 2008 г. Изискванията за банкова ликвидност се основават на конкретни съотношения, които определяме. Разглеждаме банковото дело като отрасъл и обръщаме внимание на конкуренцията, технологичните промени и финансовата интеграция. Обсъждаме основните цели на регулирането на капиталовия пазар и поставяме акцент върху макропруденциалното регулиране и дейността на Банката за международни разплащания (БМР) в Базел. Обръщаме внимание на макропруденциалния инструментариум (инструменти, ориентирани към кредитополучателите; инструменти, базирани на капитала и ликвидността и мерки за управление на капиталовите потоци) и обсъждаме бъдещето на финансовото регулиране.
КЛЮЧОВИ ДУМИ	Микропруденциални политики, макропруденциални политики, банково регулиране, „твърде големи, за да фалират“, морален риск, капиталови изисквания, коефициент на ликвидно покритие, коефициент на стабилно нетно финансиране, финтех, необслужвани кредити, финансова грамотност, Банка за международни разплащания, инструменти, ориентирани към кредитополучателите, инструменти, базирани на капитала и ликвидността, мерки за управление на капиталовите потоци.
ПРЕДЛОЖЕНИ ИНСТРУМЕНТИ	Презентация Power-point Критично мислене и анализ

	Лични наблюдения в реалния свят Интерактивни и групови дискусии Личен план за обучение	
СЪВЕТИ / МЕТОДИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ (ако е приложимо)	Практически дейности и решаване на казуси. Фокусът е върху аспектите и инструментите на макропруденциалната политика.	
ПРОТИЧАНЕ НА ЗАНЯТИЕТО	СТЪПКА 1	Разграничаваме микропруденциални и макропруденциални политики. Разглеждаме техните цели и инструменти. Акцентираме върху това, че финансовата стабилност вече е основна цел на политиката наред с растежа, заетостта, ценовата стабилност и справедливостта.
	СТЪПКА 2	Разглеждаме принципите и стълбовете на банковото регулиране. Публичните органи, отговарящи за банковия надзор, обикновено са независими и често са част от централната банка. Разглеждат се капиталовите изисквания към банките и регулациите за ликвидност.
	СТЪПКА 3	Курсистите се запознават с факта, че политиките, насочени към банковия сектор, имат за цел не само да се избегне поемането на прекомерен риск и да се гарантира стабилността на система, но и да направят сектора ефективен, иновативен и приобщаващ. Разглеждат се конкуренцията в банковия сектор, финансовите иновации (брандирани като fintech) и социалната роля на банките. Изменението на климата също повдига важни въпроси, които изискват иновативни финансови решения. Вж. Работна карта 1.
	СТЪПКА 4	Обсъждат се основанията за регулиране на капиталовия пазар. Представяме неговите конкретни цели като осигуряване на прозрачност и равен достъп до информация за всички участници, ограничаване на ликвидния риск извън банковия сектор и регулиране на бързо развиващия се сенчест банков сектор.
	СТЪПКА 5	Представяме целите и компромисите в макропруденциалните политики и макропруденциалния инструментариум: инструменти, ориентирани към кредитополучателите, инструменти, базирани на капитала и ликвидността, и мерки за управление на капиталовите потоци. Обсъждаме бъдещето на финансовото регулиране по отношение на следните въпроси: последователността и обхвата на новия регулаторен подход, устойчивостта на глобалните регулаторни усилия при наличието на силни интереси и при отслабващи стимули за трансгранично сътрудничество, както и ролята на технологичните промени. Вж. Работна карта 2.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ 1 (РАБОТНА КАРТА, СНИМКА, ЗАПИС, ТЕСТ, ПРЕЗЕНТАЦИЯ, ЗАДАЧИ)

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ 2 (РАБОТНА КАРТА, СНИМКА, ЗАПИС, ТЕСТ, ПРЕЗЕНТАЦИЯ, ЗАДАЧИ)

ТЕМА 8

ЗАГЛАВИЕ	<i>Мобилност на капитала и режими на валутните курсове</i>	
УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ - ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ	<p>Представяме конвертируемостта на валутите и влиянието ѝ върху режимите на валутните курсове. Класифицираме валутнокурсните режими в три основни категории: твърдо фиксиране, междинни режими и гъвкави режими. Разглеждат се международната капиталова мобилност и финансовата отвореност. Обсъждат се плюсовете и минусите на капиталовата мобилност и стабилността на валутния курс по отношение на инвестициите, изглаждането на потреблението във времето и диверсификацията на портфейла. Връзката между стабилността на валутния курс и търговията, инвестициите и растежа се проверява емпирично. Наблюдаваме как капиталовата мобилност влияе върху избора на режим на валутния курс. Разглеждаме валутни кризи и валутни войни и коментираме конкретни модели за тяхното анализиране. Разглеждаме плюсовете и минусите на капиталовата отвореност и за това, че критериите за избор на валутнокурсен режим се развиват с течение на времето. Политиците често наблягат на надеждността на валутнокурсния режим и естествено възниква въпросът дали свободното плаване наистина стабилизира икономиката.</p>	
КЛЮЧОВИ ДУМИ	Международна капиталова мобилност, финансова отвореност, евроизация, доларизация, парични съюзи, фиксиран валутен курс, пълзящо фиксиран курс, управлявано плаване, свободно плаване, надеждност на режима на валутния курс.	
ПРЕДЛОЖЕНИ ИНСТРУМЕНТИ	Презентация Power-point Критично мислене и анализ Лични наблюдения в реалния свят Интерактивни и групови дискусии Личен план за обучение	
СЪВЕТИ / МЕТОДИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ (ако е приложимо)	Практически дейности и решаване на казуси. Фокусът е върху капиталовата мобилност и избора и надеждността на режима на валутния курс.	
ПРОТИЧАНЕ НА ЗАНЯТИЕТО	СТЪПКА 1	Разглеждаме две важни решения, които правителствата трябва да вземат: условията за обмен на националната валута (конвертируемост на валутата) и степента на гъвкавост на валутния курс (режим на валутния курс. Разграничават се конвертируемостта по текущата и финансовата сметка на платежния баланс.

	СТЪПКА 2	Представена е класификация на режимите на валутния курс: фиксирани режими, междинни режими и гъвкави режими. Коментираме техните предимства и недостатъци. Разгледана е класификация на държавите. Вж. Работна карта 1.
	СТЪПКА 3	Обсъждаме плюсовете и минусите на капиталовата мобилност и стабилността на валутния курс. Представени са някои емпирични доказателства за смесения ефект на капиталовата мобилност.
	СТЪПКА 4	Разглеждат се трите поколения модели на валутни кризи. Разграничават се валутните кризи и валутните войни. Коментират се моделът на самосбъдваща се валутна криза и моделът на индикаторите за ранно предупреждение.
	СТЪПКА 5	Курсистите отбелязват, че първият избор, когато става въпрос за валутни курсове и финансова интеграция, е съвместният избор на режим на валутен курс и степен на мобилност на капитала. Ако капиталът е силно мобилен в международен план, тогава правителството трябва да избере между фиксиран валутен курс без парична независимост или гъвкав валутен курс с парична независимост. Поради това надеждността на режима на валутния курс е от изключителна важност.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ 1 (РАБОТНА КАРТА, СНИМКА, ЗАПИС, ТЕСТ, ПРЕЗЕНТАЦИЯ, ЗАДАЧИ)

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ 2 (РАБОТНА КАРТА, СНИМКА, ЗАПИС, ТЕСТ, ПРЕЗЕНТАЦИЯ, ЗАДАЧИ)

ТЕМА 9

ЗАГЛАВИЕ	<i>Валутна политика</i>
УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ - ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ	Представяме валутния пазар и връзката с платежния баланс. На валутния пазар оперират финансови посредници, големи корпорации и централни банки. Подходящият инструмент за определяне на търсенето и предлагането на чуждестранна валута е платежният баланс, който описва всички трансакции с останалия свят. Курсистите се запознават с номиналните и реалните валутни курсове и с термините за изразяване на техните промени. Представят се различни измерители на валутните курсове. Описва се концепцията за политика на валутните курсове, като се разглеждат дългосрочният и краткосрочният план. В дългосрочен план се представят паритетът на покупателната способност и ефектът на Баласа-Самуелсон, а в краткосрочен план се проследява връзката между реалните валутни курсове и търговския баланс въз основа на условието на Маршал-Лернер и J кривата. Обсъжда се процесът, при който чрез валутните курсове може да се уравни платежният баланс.

	<p>Представени са някои инструменти на политиките на валутните курсове. Отбелязваме, че правителствата могат да влияят върху валутния курс чрез конвенционални и неконвенционални парични политики, валутни интервенции и комуникационни политики. Представяме инструментариума на интервенциите по отношение на паричния канал, портфейлния канал и сигналния канал.</p>	
КЛЮЧОВИ ДУМИ	<p>Валутен пазар, платежен баланс, текуща сметка, капиталова сметка, финансова сметка, приток на капитали, отлив на капитали, преки чуждестранни инвестиции, портфейлни инвестиции, валутни резерви, номинален валутен курс, реален валутен курс, поскъпване, обезценяване, закона за единната цена, механизма на Хюм, абсолютен паритет на покупателната способност, относителен паритет на покупателната способност, ефект на Баласа-Самуелсън, условие на Маршал-Лернер, J крива, условия на лихвения паритет, паричен канал, портфейлен канал, сигнален канал.</p>	
ПРЕДЛОЖЕНИ ИНСТРУМЕНТИ	<p>Презентация Power-point Критично мислене и анализ Лично наблюдение в реалния свят Интерактивни и групови дискусии Личен план за обучение</p>	
СЪВЕТИ / МЕТОДИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ (ако е приложимо)	<p>Практически дейности и решаване на казуси. Фокусът е върху концепцията за политика на валутните курсове и инструментариума за интервенция, който провеждащите политики могат да прилагат.</p>	
ПРОТИЧАНЕ НА ЗАНЯТИЕТО	СТЪПКА 1	<p>Представени са основните термини и понятия: валутен пазар, платежен баланс и неговите компоненти, валутни курсове и тяхната класификация. Курсистите знаят как се измерват валутните курсове.</p>
	СТЪПКА 2	<p>Представяме няколко начина за определяне на валутния курс, които показват какви фактори могат да му влияят и как провеждащите политики могат да ги насочват. Разглеждайки дългосрочния план, обясняваме закона за единната цена, механизма на Дейвид Хюм за ценовия поток, абсолютния паритет на покупателната способност и относителния паритет на покупателната способност. Представя се ефектът на Баласа-Самуелсон - интуитивно и аналитично. Вижте Работна карта 1.</p>
	СТЪПКА 3	<p>В краткосрочен план валутният курс се определя от относителните цени на стоките и услугите в националната икономика и в чужбина. В средносрочен план условието на Маршал-Лернер обикновено е изпълнено и формата на търговския баланс след обезценяване на валутния курс е J-</p>

		образна. Някои други теории са представени накратко. Вж. работна карта 2.
	СТЪПКА 4	Представяме инструментите на валутната политика и изследваме връзката между паричната политика и валутния курс чрез условията на лихвен паритет. Ограниченията пред притока на капитали или инвестиции в чужбина са един от каналите на политиката, които правителството може да използва. Затова е необходима цялостна рамка за анализ на различните механизми.
	СТЪПКА 5	Представяме начините за управление на валутния курс чрез конвенционални и неконвенционални парични политики, валутни интервенции и комуникационни политики. Представяме инструментариума на интервенциите по отношение на паричния канал, портфейлния канал и сигналния канал.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ 1 (РАБОТНА КАРТА, СНИМКА, ЗАПИС, ТЕСТ, ПРЕЗЕНТАЦИЯ, ЗАДАЧИ)

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ 2 (РАБОТНА КАРТА, СНИМКА, ЗАПИС, ТЕСТ, ПРЕЗЕНТАЦИЯ, ЗАДАЧИ)

ТЕМА 10

ЗАГЛАВИЕ	<i>Моделът на Мъндел-Флеминг</i>
УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ - ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ	Разглеждаме използването на фискалната и паричната политика за стабилизационни цели в отворена икономика, чиито ефекти зависят от степента на капиталова мобилност и валутния курс. Това е фундаментален модел, разработен от Робърт Мъндел и Маркъс Флеминг в началото на 60-те години на XX в., който е добре познат и широко използван и до днес. Стоковият пазар е представен от кривата IS, която очертава комбинациите от лихвен процент и доход, определящи равновесието на стоковия пазар. Паричният пазар и паричната политика, провеждана от централната банка, се представят от кривата LM, която очертава комбинациите от лихвен процент и доход, свързани с равновесието на паричния пазар. Кривата BP очертава комбинациите от местния лихвен процент и равнищата на дохода, които водят до уравнивяване на текущата и капиталовата сметка на платежния баланс. Използвайки тази рамка, наблюдаваме различни ефекти при промяна на фискалната и паричната политика при фиксирани и плаващи валутни курсове и при свършена и несвършена капиталова мобилност. Това ни помага да оценим ефективността на фискалната и паричната политика, като се вземат предвид въпросите на финансовата стабилност. Изследваме международната парична трилема, която се

	основава на модела на Мъндел-Флеминг.	
КЛЮЧОВИ ДУМИ	Модел на Мъндел-Флеминг, крива IS, крива LM, крива BP, фискална политика, парична политика, платежен баланс, режим на валутния курс, степен на капиталова мобилност, международна парична трилема.	
ПРЕДЛОЖЕНИ ИНСТРУМЕНТИ	Презентация Power-point Критично мислене и анализ Лични наблюдения в реалния свят Интерактивни и групови дискусии Личен план за обучение	
СЪВЕТИ / МЕТОДИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ (ако е приложимо)	Практически дейности и решаване на казуси. Фокусът е върху рамката на модела на Мъндел-Флеминг и ефективността на фискалната и паричната политика при различни допускания и времеви перспективи.	
ПРОТИЧАНЕ НА ЗАНЯТИЕТО	СТЪПКА 1	Запознаваме курсистите с условията за равновесие на стоковия и паричния пазар, от които произтичат кривите IS и LM в отворена икономика. Разглеждат се различни валутни курсове, а оттам и ефектите от използването на фискална и парична политика са различни.
	СТЪПКА 2	Кривата BP се извежда при дадени нива на световния доход, лихвения процент, ценовото равнище, валутния курс и местното ценово равнище. Определя се общото равновесие на платежния баланс.
	СТЪПКА 3	Представяме ефектите от промяна на фискалната и паричната политика при режим на фиксирани и плаващи валутни курсове и при свършена и несвършена капиталова мобилност. Направени са изводи за особеностите на комбинацията от политики.
	СТЪПКА 4	Представя се международната парична трилема, така че курсистите да са наясно, че е невъзможно едновременно да има свършена капиталова мобилност, фиксиран валутен курс и независимост на паричната политика. Вижте Работна карта 1.
	СТЪПКА 5	Обсъждаме ефективността на фискалната и паричната политика при различни допускания и времеви перспективи. Направени са препоръки за икономически политики и изводи. Вж. Работна карта 2.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ 1 (РАБОТНА КАРТА, СНИМКА, ЗАПИС, ТЕСТ, ПРЕЗЕНТАЦИЯ, ЗАДАЧИ)

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ 2 (РАБОТНА КАРТА, СНИМКА, ЗАПИС, ТЕСТ, ПРЕЗЕНТАЦИЯ, ЗАДАЧИ)

ТЕМА 11

ЗАГЛАВИЕ	<i>Външнотърговска политика</i>	
УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ - ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ	Представяме основните аспекти и инструменти на външнотърговската политика. Фокусираме се върху тарифните ограничения върху световната търговия. Представени са функциите на митата, видовете мита, включително оптималното мито и забранителното мито. Коментират се техните функции, предимства и недостатъци. Курсистите се запознават с нетарифните ограничения върху вноса на стоки: вносни квоти, споразумения за разпределение на пазарите, изисквания за местно участие, технически норми и стандарти и държавна политика в областта на обществените поръчки, както и с нетарифните ограничения върху износа на стоки, като например доброволните ограничения върху износа. Разглеждаме предимствата и недостатъците на налагането на такива нетарифни ограничения върху външната търговия. Представяме финансовите инструменти на външнотърговската политика: вътрешни и експортни субсидии и външнотърговското застраховане поради външнотърговски рискове. Обсъждаме някои статични ефекти от тарифните, нетарифните и финансовите ограничения върху световната търговия в сравнителен план. Представени са основните принципи на търговската политика на ЕС.	
КЛЮЧОВИ ДУМИ	Външнотърговска политика, мита, адвалорно мито, специфично мито, комбинирано мито, двустепенно мито, оптимално мито, забранително мито, вносна квота, споразумения за разпределение на пазарите, изисквания за местно участие, технически норми и стандарти, държавна политика в областта на обществените поръчки, доброволни ограничения върху износа, вътрешни и експортни субсидии, външнотърговско застраховане, външнотърговски рискове, търговска политика на ЕС.	
ПРЕДЛОЖЕНИ ИНСТРУМЕНТИ	Презентация Power-point Критично мислене и анализ Лични наблюдения в реалния свят Интерактивни и групови дискусии Личен план за обучение	
СЪВЕТИ / МЕТОДИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ (ако е приложимо)	Практически дейности и решаване на казуси. Фокусът е върху инструментите на външнотърговската политика и особеностите на търговската политика на ЕС.	
ПРОТИЧАНЕ НА ЗАНЯТИЕТО	СТЪПКА 1	Обсъждаме основните принципи и особености на външнотърговската политика. Курсистите се запознават със същността и функциите на митата и различните видове мита: адвалорно мито, специфично мито, комбинирано мито, двустепенно мито, оптимално мито, забранително мито.

	СТЪПКА 2	Курсистите се запознават с особеностите, предимствата и недостатъците на нетарифните ограничения върху вноса на стоки: вноски квоти, споразумения за разпределение на пазарите, изисквания за местно участие, технически норми и стандарти и държавна политика в областта на обществените поръчки, както и с нетарифните ограничения върху износа на стоки, като например доброволните ограничения върху износа. Представени са някои примери. Вж. Работна карта 1.
	СТЪПКА 3	Представяме финансовите инструменти на външнотърговската политика: вътрешни и експортни субсидии и външнотърговско застраховане, дължащо се на външнотърговски рискове: кредитен риск, риск, свързан с интелектуалната собственост, валутен риск, етичен риск, транспортни рискове, както и държавен и политически риск.
	СТЪПКА 4	Правим сравнение на статичните ефекти на алтернативни търговски политики, като използваме мита, вносни квоти и експортни субсидии. Обсъждат се основни заключения и препоръки, свързани с политиката. Вж. Работна карта 2.
	СТЪПКА 5	Разглеждат се принципите и елементите на търговската политика на ЕС. Курсистите разбират, че между държавите-членки няма вътрешни граници и граничен контрол, когато се разглежда външната търговия, а търговските сделки между партньори от ЕС са освободени от мита и такси с равностоен на митата ефект.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ 1 (РАБОТНА КАРТА, СНИМКА, ЗАПИС, ТЕСТ, ПРЕЗЕНТАЦИЯ, ЗАДАЧИ)

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ 2 (РАБОТНА КАРТА, СНИМКА, ЗАПИС, ТЕСТ, ПРЕЗЕНТАЦИЯ, ЗАДАЧИ)

ТЕМА 12

ЗАГЛАВИЕ	<i>Политика за доходите</i>
УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ - ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ	Представяме концепцията за националния доход и разглеждаме социалното разпределение на дохода и богатството, както и функционалното разпределение на дохода. Разглеждаме колективния трудов договор като инструмент за функционално разпределение на дохода. Когато говорим за разпределението на личните доходи, разглеждаме коефициентите на неравенство на доходите (S80/S20 и Коефициентът на Палма), кривата на Лоренц и коефициента на Джини. Изследват се специфични показатели и аспекти на неравенството в

	<p>доходите. Разглеждаме две групи регулаторни инструменти за държавна намеса в разпределението на доходите. Според Международната организация на труда политиките на пазара на труда включват всички видове регулаторни инструменти, които влияят върху съответствието между търсенето и предлагането на работна сила. Политиките на пазара на труда могат да използват следните инструменти: услуги по заетостта, включително консултиране на лица, търсещи и предлагащи работа, управление на програми на пазара на труда и администриране на системи за обезщетения за безработица; обучение; субсидирана заетост, включително пряко създаване на работни места в публичния и частния сектор, както и помощ и подкрепа на безработни за започване на бизнес или за преместване на самостоятелна работа; специални мерки, насочени към младежи и хора с увреждания; обезщетения за безработица и схеми за ранно пенсиониране. Гореспоменатите политики се диференцират на активни и пасивни политики на пазара на труда. Разглеждаме техните характеристики, предимства и недостатъци. Оценяват се ефектите на публичните политики на пазара на труда върху икономиката.</p>	
КЛЮЧОВИ ДУМИ	<p>Разпределение на доходите, колективен трудов договор, S80/S20, Коефициент на Палма, крива на Лоренц, коефициент на Джини, активни и пасивни политики на пазара на труда, обучения, субсидирана заетост, обезщетения за безработица, схеми за ранно пенсиониране.</p>	
ПРЕДЛОЖЕНИ ИНСТРУМЕНТИ	<p>Презентация Power-point Тълкуване на икономически данни Лични наблюдения в реалния свят Интерактивни и групови дискусии Личен план за обучение</p>	
СЪВЕТИ / МЕТОДИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ (ако е приложимо)	<p>Практически дейности и решаване на казуси. Фокусът е върху функционалното и персоналното разпределение на доходите и активните и пасивните политики на пазара на труда.</p>	
ПРОТИЧАНЕ НА ЗАНЯТИЕТО	СТЪПКА 1	<p>Представяме концепцията за националния доход. Разграничаваме функционалното разпределение на дохода (разпределението на националния доход между различните производствени фактори и дела на дохода, получен от капитала и труда) и персоналното разпределение на дохода (отразява начина, по който съвкупният доход се разпределя между различните икономически агенти). Курсистите разбират, че основният инструмент за функционално разпределение на дохода е колективният трудов договор.</p>
	СТЪПКА 2	<p>Разглеждаме някои показатели и коефициенти на неравенство на доходите (S80/S20 и Коефициента на Палма), кривата на Лоренц и коефициента на Джини. Курсистите се запознават с техните особености и спецификата на изчисляване. Вижте Работна карта 1.</p>

	СТЪПКА 3	Курсистите се запознават с инструментите на политиките на пазара на труда: услуги по заетостта; обучение; субсидирана заетост; специални мерки, насочени към младежите и хората с увреждания; обезщетения за безработица и схеми за ранно пенсиониране. Разглеждат се някои аспекти на данъчното облагане.
	СТЪПКА 4	Курсистите се запознават с пасивните политики на пазара на труда, които имат за цел да осигурят заместване или компенсиране на доходите, и с активните политики на пазара на труда за интегриране на безработните или застрашените от безработица лица. Активните политики на пазара на труда са насочени както към безработните, така и към неактивните лица, като ги насърчават да се включат в работната сила. Целта на пасивните политики на пазара на труда е да предоставят временна финансова помощ на безработните лица и техните семейства.
	СТЪПКА 5	Курсистите са провокирани да обсъждат въздействието на публичните политики на пазара на труда върху икономиката (икономически растеж, производителност на труда, социални ефекти). Вижте Работна карта 2.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ 1 (РАБОТНА КАРТА, СНИМКА, ЗАПИС, ТЕСТ, ПРЕЗЕНТАЦИЯ, ЗАДАЧИ)

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ 2 (РАБОТНА КАРТА, СНИМКА, ЗАПИС, ТЕСТ, ПРЕЗЕНТАЦИЯ, ЗАДАЧИ)

ТЕМА 13

ЗАГЛАВИЕ	<i>Структурни политики и политики за растеж</i>
УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ - ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ	Представяме структурните политики и политиките за растеж, които са дългосрочни икономически политики, насочени към подобряване на функционирането на пазара и насърчаване на пазарната ефективност чрез коригиране на пазарните недостатъци и външните ефекти. Хората се облагодетелстват от икономическия растеж пряко чрез по-високи доходи и непряко чрез по-широк достъп до обществени блага като здравеопазване, образование, безопасност и инфраструктура. Способността им да се възползват от тези ползи зависи от разпределението на доходите. Нарастващата загриженост за неравенството превръща приобщаващия растеж в приоритетна цел. Икономиката след растежа е академично и обществено движение, което критикува концепцията за растежа на БВП като мярка за човешкото и икономическото развитие. То твърди, че приоритетният фокус на съвременния капитализъм върху растежа, изразяващ се в паричната

	стойност на съвкупните стоки и услуги, води до широко разпространени екологични щети и не е необходим за по-нататъшното повишаване на стандарта на живот на хората. Като имаме предвид тези опасения, представяме пътна карта на теориите за растежа, която се състои от три етапа: 1) в краткосрочен план правителствата могат да стимулират предлагането на работна сила чрез политики, които благоприятстват включването в работната сила (разпоредби относно пенсионната възраст и промени в правилата за данъци и обезщетения); 2) в средносрочен план правителствата могат да стимулират натрупването на капитал чрез данъчни стимули, конкуренция и реформи на финансовите пазари; 3) в дългосрочен план публичните политики влияят върху качеството на работната сила чрез образование, обучение, финансиране на научни изследвания, инвестиции в инфраструктура и подобряване на институциите.	
КЛЮЧОВИ ДУМИ	Институции, образование, научни изследвания, иновации, пазарна структура, демография, социални придобивки, данъчно облагане, професионално обучение, конкуренция, икономика след растежа, БВП, индекс на човешкото развитие.	
ПРЕДЛОЖЕНИ ИНСТРУМЕНТИ	Презентация Power-point Критично мислене и анализ Лични наблюдения в реалния свят Интерактивни и групови дискусии Личен план за обучение	
СЪВЕТИ / МЕТОДИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ (ако е приложимо)	Практически дейности и решаване на казуси. Фокусът е върху структурните политики и политиките за растеж, като се отчитат техните краткосрочни, средносрочни и дългосрочни ефекти.	
ПРОТИЧАНЕ НА ЗАНЯТИЕТО	СТЪПКА 1	Курсистите научават, че БВП не отчита изчерпването на природните ресурси и външните ефекти. Ето защо според икономистите на растежа е подвеждащо и заблуждаващо различните измерения на човешкото развитие да се свеждат до един единствен показател и се въвеждат показателят за човешкото развитие, който да осигури по-всеобхватен измерител на благосъстоянието. Индексът на човешкото развитие е статистически съставен индекс, включващ показателите за продължителност на живота, образование (средна продължителност на завършеното образование и очаквана продължителност на обучението при постъпване в образователната система) и доход на човек от населението, който се използва за класиране на държавите в четири нива на човешко развитие. Вж. Работна карта 1.
	СТЪПКА 2	Представяме краткосрочни мерки за стимулиране на предлагането на труд чрез политики, които благоприятстват включването в работната сила.

		Съответните мерки могат да бъдат нормативни актове (напр. за пенсионната възраст) и промени в правилата за данъчно облагане и обезщетения.
	СТЪПКА 3	В средносрочен план курсистите са наясно, че правителствата могат да стимулират натрупването на капитал чрез данъчни стимули (като ускорена амортизация или намаляване на корпоративния подоходен данък), конкуренция и реформи на финансовите пазари. Правителствата могат също така да инвестират в публичен капитал.
	СТЪПКА 4	Представяме мерките в дългосрочен план на публичните политики за въздействие върху качеството на работната сила чрез образование, обучение, финансиране на научни изследвания, инвестиции в инфраструктура и подобряване на институциите.
	СТЪПКА 5	Считаме, че успешните стратегии за растеж изискват определяне на приоритети. Обсъжда се процесът на избор на приоритети. Вж. Работна карта 2.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ 1 (РАБОТНА КАРТА, СНИМКА, ЗАПИС, ТЕСТ, ПРЕЗЕНТАЦИЯ, ЗАДАЧИ)

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ 2 (РАБОТНА КАРТА, СНИМКА, ЗАПИС, ТЕСТ, ПРЕЗЕНТАЦИЯ, ЗАДАЧИ)

ТЕМА 14

ЗАГЛАВИЕ	<i>Икономическото управление в ЕС</i>
УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ - ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ	Представяме стълбовете на икономическото управление в ЕС. Интеграцията в рамките на единния пазар носи значителни икономически ползи, които оправдават премахването на регулаторните пречки пред търговията със стоки, услуги и капитали между държавите-членки на ЕС. Стоките и капиталът са мобилни между държавите-членки на ЕС, но трудът е почти неподвижен. Това оправдава възлагането на компетенции на Съюза на регулирането на пазарите на стоки, услуги и капитали и запазването на основната отговорност на държавите-членки за регулирането на пазара на труда и политиките за преразпределение. Управлението на единния пазар е отговорност на Съюза, но държавите-членки продължават да се конкурират в областта на други политики - ЕС има изключителни правомощия по отношение на външната търговия и конкуренцията, докато държавите-членки запазват основната си отговорност за изграждането на инфраструктура, провеждането на научните изследвания, иновациите и образованието. Единният пазар изисква единна валута - така беше създадена еврозоната. Единната валута обаче не означава непременно федерален бюджет, а изисква съвместен надзор на националните фискални политики. Този въпрос,

	<p>който все още е предмет на разгорещени дебати, включва два отделни въпроса. Първият е дали националните фискални политики трябва да бъдат поставени под контрол, за да се предотврати поставянето на паричната стабилност в риск от неустойчиво фискално поведение. Вторият въпрос е дали е необходим федерален бюджет, за да се осигури стабилизационният инструмент, загубен поради автономията на паричната политика. ЕС не се намесва в персонално преразпределение, но изпълнява ролята на междурегионално и международно преразпределение - концентрацията на икономически дейности в най-проспериращите региони води до значително развитие на регионалните политики като структурните фондове и Кохезионния фонд.</p>	
КЛЮЧОВИ ДУМИ	<p>Европейски съюз, държави-членки, единен пазар, еврозона, компетентност на ЕС, Пакт за стабилност и растеж, Европейски семестър, Процедура при макроикономически дисбаланси, Механизъм за възстановяване и устойчивост, Икономически и паричен съюз, икономическа конвергенция, Европейска централна банка, Банков съюз, Европейска система за финансов надзор, Съюз на капиталовите пазари.</p>	
ПРЕДЛОЖЕНИ ИНСТРУМЕНТИ	<p>Презентация Power-point Критично мислене и анализ Лични наблюдения в реалния свят Интерактивни и групови дискусии Личен план за обучение</p>	
СЪВЕТИ / МЕТОДИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ (ако е приложимо)	<p>Практически дейности и решаване на казуси. Фокусът е върху рамката за управление на ЕС и съответните компетенции на държавите-членки и органите на ЕС.</p>	
ПРОТИЧАНЕ НА ЗАНЯТИЕТО	СТЪПКА 1	<p>Представяме принципите на Европейския съюз и петте категории компетенции на ЕС: изключителни компетенции; споделени компетенции; координиране на икономическите политики и политиките по заетостта на държавите-членки; определяне и прилагане на общата външна политика и политиката на сигурност; компетенции за подкрепа, координиране или допълване на действията на държавите-членки в определени области като здравеопазване, промишленост, култура или образование. Вж. Работна карта 1.</p>
	СТЪПКА 2	<p>Подчертаваме, че моделът на ЕС за международен съюз няма аналог в света. Правим някои сравнения със САЩ, Швейцария и Канада. Разглеждаме дебата за по-дълбока икономическа интеграция или антифедерализъм в ЕС. Вж. Работна карта 2.</p>
	СТЪПКА 3	<p>Представена е еволюцията на европейската фискална рамка и на Пакта за стабилност и растеж. Обсъждат се фискалните правила и фискалните институции на ЕС. Разглеждат се Европейският семестър, Процедурата</p>

		при макроикономически дисбаланси и Механизмът за възстановяване и устойчивост.
	СТЪПКА 4	Представяме етапите на Икономическия и паричен съюз (ИПС) на ЕС. Коментираме целите на ИПС. Курсистите се запознават с Маастрихтските критерии за конвергенция и с процеса на оценка на конвергенцията между държавите членки. Представят се основните цели, задачи, управление и независимост на Европейската централна банка (ЕЦБ) и Банковия съюз.
	СТЪПКА 5	Коментираме макропруденциалните правомощия на ЕЦБ със създаването на Единния надзорен механизъм. Представена е Европейската система за финансов надзор. Правим разлика между макропруденциалните правомощия на Европейския съвет за системен риск и микропруденциалните правомощия на европейските надзорни органи. Обсъждат се инициативите на Съюза на капиталовите пазари.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ 1 (РАБОТНА КАРТА, СНИМКА, ЗАПИС, ТЕСТ, ПРЕЗЕНТАЦИЯ, ЗАДАЧИ)

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ 2 (РАБОТНА КАРТА, СНИМКА, ЗАПИС, ТЕСТ, ПРЕЗЕНТАЦИЯ, ЗАДАЧИ)

ТЕМА 15

ЗАГЛАВИЕ	<i>Общите политики на ЕС</i>
УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ - ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ	Фокусът е върху общите политики на ЕС: Общата селскостопанска политика, Общата политика в областта на рибарството, Общата транспортна политика, Общата политика в областта на конкуренцията и Общата политика в областта на околната среда. Обсъждаме особеностите и развитието, целите и принципите, промените и стълбовете на Общата селскостопанска политика. Общата политика в областта на рибарството съдържа набор от правила за управление на европейските риболовни флоти и за опазване на рибните запаси (квоти, които определят количествата, разрешени за улов на всеки вид). Общата транспортна политика предполага приемането на общи правила за международния транспорт до и от държава-членка и за международния транзитен транспорт, определяне на условията за превоз на чуждестранни превозвачи и предприемане на мерки за подобряване на безопасността. Представени са също така основните цели и елементи на Общата политика в областта на конкуренцията. Разгледани са основните цели и основните принципи на Общата политика за околната среда. Според Общата политика за околната среда всички икономически действия трябва да отчитат въздействието върху околната среда, политиката за околната среда трябва да бъде съобразена с икономическото и

	социалното развитие, изискванията за околната среда трябва да се отчитат при определянето и прилагането на други общи политики на ЕС, като се дава предимство на превантивните мерки.	
КЛЮЧОВИ ДУМИ	Общи политики на ЕС, Обща селскостопанска политика, Обща политика в областта на рибарството, Обща транспортна политика, Обща политика в областта на конкуренцията, Обща политика в областта на околната среда.	
ПРЕДЛОЖЕНИ ИНСТРУМЕНТИ	Презентация Power-point Критично мислене и анализ Лични наблюдения в реалния свят Интерактивни и групови дискусии Личен план за обучение	
СЪВЕТИ / МЕТОДИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ (ако е приложимо)	Практически дейности и решаване на казуси. Фокусът е върху принципите и целите на общите политики на ЕС.	
ПРОТИЧАНЕ НА ЗАНЯТИЕТО	СТЪПКА 1	Запознаваме курсистите с развитието, целите и принципите, промените и стълбовете на Общата селскостопанска политика.
	СТЪПКА 2	Курсистите са наясно как Общата политика в областта на рибарството подкрепя възможностите за работни места, транспорт, отдих, лекарства, минерали и възобновяеми енергийни източници благодарение на научните изследвания и технологичния напредък.
	СТЪПКА 3	Курсистите се запознават с по-важните елементи на Общата транспортна политика по отношение на хармонизирането на националните правила, координацията на националните транспортни политики, финансовата подкрепа за инфраструктурни проекти, повишеното внимание към екологичните и социалните аспекти.
	СТЪПКА 4	Обсъждаме елементите на общата политика в областта на конкуренцията: цялостна забрана на антиконкурентните споразумения; забрана за злоупотреба с господстващо положение; контрол върху сливанията и режим на държавните помощи.
	СТЪПКА 5	Курсистите се запознават с основните принципи на Общата политика в областта на околната среда: принципа на предпазливостта, който е инструмент за управление на риска, който може да се прилага, когато съществува предполагаем риск за човешкото здраве или околната среда, произтичащ от определено действие или политика; принципа на превантивните действия и принципа „замърсителят плаща“.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ 1 (РАБОТНА КАРТА, СНИМКА, ЗАПИС, ТЕСТ, ПРЕЗЕНТАЦИЯ, ЗАДАЧИ)

**ДОПЪЛНИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ 2 (РАБОТНА КАРТА, СНИМКА, ЗАПИС, ТЕСТ, ПРЕЗЕНТАЦИЯ,
ЗАДАЧИ)**

